

Prof. UJK dr hab. Halina Mielicka-Pawłowska

Uniwersytet Jana Kochanowskiego

w Kielcach

Ocena dorobku i osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych

dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz dołączonych do wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki socjologiczne

Wprowadzenie

W związku z powołaniem mnie przez Radę Dyscypliny Naukowej Nauki Socjologiczne, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, na recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Barbarze Skoczyńskiej-Prokopowicz, przedstawiam recenzję omawiając dorobek zgodnie z wymogami określonymi Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*, art. 219. W recenzji omawiam: 1. sylwetkę naukową habilitantki, 2. ocenę osiągnięć naukowych, 3. ocenę osiągnięć dydaktycznych oraz 4. ocenę osiągnięć organizacyjnych związanych ze współpracą międzynarodową. Omawianie dorobku kończą wnioski.

1. Sylwetka naukowa

Dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz studia magisterskie ukończyła na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego w 1979 otrzymując stopień magistra filologii germańskiej o specjalności nauczycielskiej. Jest to niezwykle istotne ze względu na ocenę dorobku naukowego i dydaktycznego Habilitantki.

Studia doktorskie odbyła w latach 2002-2005 na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w zakresie socjologii na podstawie dysertacji pt. *Rola public relations w*

kształtowaniu wizerunku banku. Studium na przykładzie banków Rzeszowa. Promotorem pracy doktorskiej, obronionej w 2005 roku, był prof. dr hab. Jarosław Kowal.

Pracę zawodową dr Skoczyńska-Prokopowicz rozpoczęła w 1979 roku na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, jako pracownik dydaktyczny, lektor, w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Od roku 1981 pracowała w Rzeszowie, filii UMCS, a następnie, od 2001 roku, po usamodzielnieniu się filii, na Uniwersytecie Rzeszowskim, zajmując stanowiska lektora, wykładowcy i starszego wykładowcy w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Po uzyskaniu stopnia doktora, jako adiunkt, pełniła funkcję zastępcy dyrektora Studium Języków Obcych ds. jakości kształcenia. Do dnia dzisiejszego Habilitantka jest związana z Uniwersytetem Rzeszowskim.

Jednocześnie, w latach 2009-2016 dr Skoczyńska-Prokopowicz pracowała w Wyższej Szkole Prawa i Administracji (obecnie Rzeszowska Szkoła Wyższa) jako pracownik naukowo-dydaktyczny. Godne podkreślenia jest to, że odpowiadała za uruchomienie nowych specjalności: Organizacji Pracy Socjalnej oraz Organizacji Pracy Socjalnej i Resocjalizacja.

2. Ocena osiągnięć naukowych

a. Monografia tematyczna

Osiągnięcia naukowe dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz, biorąc pod uwagę uzyskanie stopnia doktora w 2005 roku, obejmują jedną monografię tematyczną, współredakcję naukową dwóch prac zbiorowych, opublikowanie dziewięciu rozdziałów zamieszczonych w pracach zbiorowych oraz 22 artykułów naukowych zamieszczonych w czasopiśmie polskich i zagranicznych. Załączony do wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego wykaz publikacji, a przede wszystkim pozycji zwartych, obejmuje jeszcze trzy opracowania: *Język niemiecki dla studentów administracji, prawa i nauk społecznych* (2015), *Język niemiecki dla studentów ekonomii (poziom A1-B1)* (2016) oraz *Prawo ukraińskie. Teksty-źródła-tłumaczenia* (2017). Pozycje te omówię jednak jako osiągnięcia dydaktyczne.

Podstawą starania się dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jest monografia tematyczna pt. *Společne skutki migracji zarobkowej: na podstawie opinii mieszkańców Podkarpacia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2018. Jest to niewątpliwie cenne opracowanie tak ważnego w pierwszych dekadach XXI wieku zjawiska masowych migracji spowodowanych wydarzeniami o podłożu

ekonomicznym, politycznym, ruchów społecznych oraz zmian klimatycznych zachodzących w Europie, Afryce i na Bliskim Wschodzie (choć nie tylko). W roku 2021 masowych migracji doświadcza też Polska. Mają one inne trochę podłoże i specyfikę niż te omawiane w książce, ale to nie obniża wartości monografii napisanej przez dr Barbarę Skoczyńską-Prokopowicz. Świadczy raczej o tym, jak ważnym problemem badawczym jest migracja i jak ważne są badania naukowe poświęcone analizie tej problematyki. Zjawisko masowej migracji znane jest z historii Europy, ale nie jest procesem dokonanym, więc wymaga coraz bardziej pogłębionych studiów empirycznych i teoretycznych. Specyfika ruchów migracyjnych zachodzących w XXI wieku wymaga opracowania, a socjologia migracji, jako subdyscyplina naukowa bardzo dynamicznie rozwija się współcześnie. Owa specyfika migracji, której doświadcza też Polska, zachęca do prowadzenia dalszych badań i pogłębienia studiów nad społecznymi skutkami mieszania się kultur i społeczeństw. Globalizacja sprzyja „kurczeniu się granic” odmienności kulturowej, ale jednocześnie wywołuje przeciwstawne tendencje separatystyczne, które pogłębiają nacjonalizmy.

Przedkładana do oceny monografia tematyczna nie wyczerpuje wszystkich problemów, które wywołuje migracja, ale zapewne przyczynia się do poznania opinii mieszkańców Podkarpacia na temat wyjazdów zagranicznych Polaków. Badania empiryczne przeprowadzone zostały w kwietniu i maju 2013 roku. Autorka stawia sobie dwa cele badawcze: poznanie opinii respondentów na temat skutków migracji zarobkowej oraz poznanie przyczyn podejmowania decyzji o migracji, które uwzględniane są przez osoby planujące wyjazdy zagraniczne. Cel poznawczy osiągnięty został przez prowadzenie badań empirycznych, co pozwala też skonstruować diagnozę postaw wobec migracji oraz postawić wnioski co do wykorzystania wyników badań w polityce społecznej regionu. Zaletą opracowania jest rozwinięta część teoretyczna, obejmująca trzy rozdziały pracy wyjaśniające migrację z punktu widzenia różnych koncepcji ekonomicznych i socjologicznych. W sumie opracowanie składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wprowadzeniem, a zakończonych wnioskami z badań własnych. Tak więc struktura pracy nie budzi zastrzeżeń tym bardziej, że zawiera bogatą bibliografię oraz aneksy z zamieszczonymi kwestionariuszami badań własnych. Warto jednak przyjrzeć się poszczególnym rozdziałom, aby dokonać merytorycznej oceny książki habilitacyjnej.

Rozdział pierwszy pt. *Zjawisko migracji w świetle opracowań naukowych i źródeł prawa*, zawiera omówienia ośmiu, podstawowych etapów migracji znanej z historii starożytnej i współczesnej. Wprawdzie omówienie to jest bardzo pobieżne, ale stanowi punkt wyjścia dla przyjętych definicji i ich omówienia. Bardzo dokładnie zostały zaś omówione kryteria

podziałów migracji związane z określeniem ich specyfiki, a więc wskazaniem przyczyn i skutków zmiany miejsca zamieszkania przez pojedyncze osoby i całe grupy społeczne. Słabiej opracowane zostały pojęcia i definicje powiązane z migracją terminów takich jak: asymilacja, akomodacja, inkluzja, inkorporacja, adaptacja czy absorbcja, które są bardzo dobrze opracowane w literaturze antropologicznej czy z zakresu socjologii kultury. Bardzo dobrze, że terminy te zostały wspomniane, ale brakuje w monografii omówienia skutków migracji Polaków związanych z akulturacją zachodzącą wtedy, gdy podejmowana jest wieloletnia praca zarobkowa poza granicami kraju. Zachodzenie procesu akulturacji jest nieodzownie powiązane z podejmowaniem pracy zarobkowej w Wielkiej Brytanii, w Niemczech czy innych krajach, do których chętnie migrują Polacy. Proces akulturacji nie jest uświadamiany i zachodzi nawet wtedy, gdy migranci zamieszkują w gettach kulturowych i migrują całymi rodzinami. Wprawdzie omówienie procesu akulturacji nie było celem studiów i analiz, ale bezpośrednio związane jest ze skutkami migracji zarobkowej. W rozdziale pierwszym jednak zwraca uwagę bardzo solidne omówienie źródeł prawnych regulujących przepływ ludności na terenie Europy, w tym Polski w czasie zaborów i przed wejściem do strefy Schengen oraz obowiązujące ustawy, które regulują pracę cudzoziemców w Polsce, a więc pozwalają omówić politykę migracyjną pierwszych dekad XXI wieku.

Rozdział drugi pt. *Zarys wybranych teorii migracji*, jest również dobrze opracowany. Dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz omawia najważniejsze orientacje teoretyczne przybliżając ich założenia i przywołując najważniejsze tezy dyskursów analizujących masowe przemieszczanie się ludności. W rozdziale przywołana została i omówiona koncepcja Ernesta G. Ravensteina (niestety znana z opracowań innych autorów), teoria przejścia migracyjnego Wilbura Zelinsky'ego oraz teoria *push-pull* sformułowana przez Everetta Lee, które stanowiły punkt wyjścia, bazę, dla koncepcji zawartych w naukach ekonomicznych i społecznych. Teorie ekonomiczne obejmują klasyczną teorię migracji, neoklasyczną, nową ekonomiczną teorię migracji, teorię dualnego rynku pracy oraz teorię systemu światowego migracji ludności z krajów biednych, peryferyjnych, do bogatego centrum poprzemysłowego gwarantującego pracę i dostatnie życie. Teorie ekonomiczne wyjaśniają więc przede wszystkim migrację zarobkową, której przyczyny tkwią w podziale świata na centrum i peryferia zacofane gospodarczo. Za pracę, poprawą sytuacji materialnej związanej ze słabo rozwiniętym rynkiem pracy oraz sytuacją zagrażającą egzystencji całych rodzin z krajów objętych klęskami żywiołowymi, wojną i walkami wewnętrznymi, wędrują najlepsi, najsilniejsi i najbardziej zdeterminowani ich reprezentanci. Analiza migracji zarobkowej dokonywana z punktu

widzenia teorii ekonomicznych, nie wyjaśnia jednak wielu zjawisk społecznych, które towarzyszą migracji. Inny punkt widzenia i inne teorie pojawiają się wtedy, gdy w centrum zainteresowań badaczy znajdują się zjawiska społeczne.

Teorie socjologiczne migracji biorą pod uwagę przede wszystkim problemy mikroskali zjawisk społecznych spowodowanych decyzją jednostek związaną z podejmowaniem migracji do innych krajów reprezentujących inne kultury i struktury stratyfikacyjne niż własna migrantów. Decyzja jednostki o migracji zawsze jest podejmowana indywidualnie, co wcale nie oznacza, że nie jest skutkiem różnego rodzaju nacisków społecznych. Szczególne znaczenie mają tu związki interpersonalne pomiędzy migrantami, którzy migrowali i tymi, którzy podejmują decyzję o rozpoczęciu migracji. Nie tylko więc sytuacja ekonomiczna rodzin ma znaczenie, ale ważna, jeśli nie ważniejsza, jest interpretacja symboliczna sytuacji doświadczanej na co dzień i porównywanej z tym, co inni przedstawiciele grupy sądzą i jakie mają doświadczenia związane z opuszczeniem własnego kraju. Teorie socjologiczne migracji wyjaśniają jej społeczny kontekst powodowany porównywaniem tego co jest, z tym, co można osiągnąć migrując. Dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz omówiła siedem takich teorii socjologicznych: teorię sieci społecznych, napięć anomicznych, ponadnarodowej przestrzeni społecznej, skumulowanej przyczynowości, strukturacji, nowej ekonomii instytucjonalnej oraz kapitału społecznego. Opracowanie tego rozdziału nie budzi zastrzeżeń. Jest to niezwykle dobrze opracowanie teorii i koncepcji naukowych dokonane w taki sposób, że wyeksponowaniu uległy najważniejsze tezy pozwalające wyjaśnić migrację na różnych poziomach zjawisk społecznych i ekonomicznych.

Rozdział trzeci monografii pt. *Migrujący obywatele Galicji i powojennego Podkarpacia*, zorientowany jest na omówienie obszaru badań własnych przeprowadzonych przez Habilitantkę. Badania prowadzone były na terenie Polski południowo-wschodniej obejmującej Małopolskę, a więc część dawnej Galicji wschodniej, obecnie województwa podkarpackiego. W rozdziale tym przedstawione zostały przede wszystkim cechy demograficzne województwa wyjaśniające postawy mieszkańców wobec migracji. Przyjmując teorię długiego trwania Ferdynanda Braudela Habilitantka przedstawia historię regionu uwzględniając wydarzenia polityczne oraz sytuację gospodarczą pogłębiając tym samym współczesne problemy migracji zarobkowej charakteryzującej ten obszar. Opracowanie omawia nie tylko emigrację, ale też repatriację i imigrację jako procesy zmieniające kapitał społeczny województwa. Opracowanie tego rozdziału nie budzi zastrzeżeń, aczkolwiek można odczuć niedosyt interpretacyjny związany z brakiem wyciągnięcia wniosków co do teorii

długiego trwania i przeprowadzonej argumentacji w tym rozdziale omawiającej przyczyny i skutki migracji zarobkowej Podhalan.

Pozostałe rozdziały monografii mają charakter empiryczny. W rozdziale czwartym omówione zostały założenia metodologiczne zawierające sprecyzowanie przedmiotu pracy, problemów badawczych, hipotez, metod i technik prowadzonych badań, kwestionariuszy oraz doboru próby badawczej. Metodologicznie droga postępowania badawczego jest poprawna, co świadczy o dobrej orientacji dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz w metodologii badań socjologicznych, aczkolwiek możliwa jest dyskusja nad poprawnością postawionych hipotez. Pytania problemów badawczych, dwa główne i dziewięć szczegółowych, nachodzą na siebie i nie odnoszą się do opinii społecznych, ale zakładają ich istnienie jako sądów obiegowych uznanych za prawdziwe. Cztery hipotezy robocze potwierdzają pytania problemów badawczych, co jeszcze bardziej zawęża badania empiryczne. Pragnę podkreślić, że założenia metodologiczne zawsze mogą być problematyczne z jakiegoś punktu widzenia, więc trudno zakwestionować założenia przyjęte przez dr Barbarę Skoczyńską-Prokopowicz. Celem stawianych hipotez jest ich weryfikacja poprzez dokonane badania, a przełożenie założeń dokonało się poprzez konstruowanie kwestionariuszy ankiet. Jednak przyjęcie teorii ugruntowanej i jej założeń dla prowadzenia badań własnych, pozwala mieć wątpliwości co do konstrukcji narzędzi badawczych. Habilitantka zdaje sobie z tego sprawę, gdyż na stronie 161 przedstawia schemat oraz omawia indukcyjno-dedukcyjną drogę postępowania badawczego.

Przyjętą w pracy metodą badawczą jest sondaż diagnostyczny, a podstawową techniką prowadzonych badań jest ankiet. Skonstruowane zostały dwa kwestionariusze: dla respondentów wyjeżdżających do pracy wykonywanej w jednym z krajów europejskich oraz kwestionariusz przeznaczony dla studentów, którzy potencjalnie, po ukończeniu studiów, będą szukać pracy poza granicami Polski. Habilitantka zastrzega, że metodologicznie opiera swoje badania empirycznej na teorii ugruntowanej, opartej o triangulację trzech technik: analizy materiałów zastanych, wywiadów z respondentami traktowanych jako badania jakościowe (wywiady miały charakter pisemnych, swobodnych wypowiedzi na temat migracji bez konstruowania kwestionariusza) oraz prowadzącą do analiz ilościowych technikę ankiety. Pragnę podkreślić, że te założenia metodologiczne są celowe z punktu widzenia przedmiotu prowadzonych badań. Jednak nie zostały one w pełni zrealizowane, o czym świadczy rozdział następny, piąty, zawierający opracowanie wyników badań. Przyjęta teoria ugruntowana powinna wychodzić od wywiadów swobodnych lub kwestionariuszowych, wyciągnięcia wniosków z dominujących trendów traktowanych jako opinie respondentów, aby przejść do

prowadzenia badań ilościowych pozwalających na triangulację danych źródłowych i dokonanie obliczeń statystycznych. Konstrukcja rozdziału piątego przeczy temu założeniu. Fragmenty wywiadów prowadzonych wśród studentów studiów niestacjonarnych zostały zamieszczone na końcu rozdziału piątego i w zasadzie nie zostały wypowiedzi studentów zinterpretowane zgodnie z przyjętymi założeniami w rozdziale metodologicznym.

Rozdział piąty pt. *Opinie mieszkańców Podkarpacia o uwarunkowaniach i społecznych skutkach migracji*, zawiera przede wszystkim zestawienia tabelaryczne, wykresy oraz rysunki ilustrujące wyniki badań przy zastosowaniu prostych obliczeń statystycznych. Problematiczna jest konstrukcja tabel, gdyż nie zestawiają one zmiennych niezależnych (każda zmienna niezależna przedstawiona została w osobnej tabeli, co spowodowało, że tabel tych jest 107 zamieszczonych na stronach 164-221) ze zmiennymi zależnymi. Ponadto wyniki badań zamieszczonych w tabelach uzupełnione są wykresami. Powielanie danych zawartych w tabelach i na wykresach niczemu nie służy. Wykresy nie są bowiem precyzyjne w pomiarach, a ich podstawową funkcją jest wizualizacja wyników badań. W związku z tym opisy tabel w zasadzie ilustrują sumaryczne wyniki badań, ale już nie zawierają ich wyjaśnienia dokonanego przez pryzmat założeń metodologicznych i teorii opisanych w drugim rozdziale pracy. Ponadto tabele są konstruowane osobno dla migrantów (96 osób), studentów studiów dziennych (284 osoby) oraz studentów studiów zaocznych (61 osób) wypowiadających się pisemnie na temat migracji (wypowiedzi potraktowała jako wywiady). W konsekwencji dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz każdą kategorię respondentów traktuje jako osobną populację badawczą. Z tego punktu widzenia rozdział empiryczny budzi sporo moich zastrzeżeń. W sumie, co trzeba podkreślić, stawiane hipotezy zostały potwierdzone, a w ostatniej części pracy pt. *Wnioski i zakończenie* wskazana jest skala powszechności obiegowych opinii mieszkańców Podkarpacia na temat migracji. Wskazane wyżej niedociągnięcia, a powodują jednak, że wnioski z badań nie wydają się być przekonujące.

Przyznaję, że część empiryczna wywołuje niedosyt związany z pogłębioną analizą wyników badań i zapowiedzianą analizą zgodną z założeniami teorii ugruntowanej i triangulacji badań jakościowych i ilościowych. O ile więc wysoko oceniam trzy pierwsze rozdziały pracy, gdyż spełniają one wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym, akceptuję rozdział czwarty, metodologiczny, ze względu na dobrą orientację w procedurach badawczych, to piąty rozdział zawierający analizę badań własny uważam za niedopracowany i pobieżny w stosunku do założeń metodologicznych.

b. Rozdziały w pracach zbiorowych i artykuły zamieszczone w czasopismach naukowych

Dorobek naukowy dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz, zamieszczony w wykazie osiągnięć naukowych, obejmuje współautorską pracę zbiorową, opublikowanie dziewięciu rozdziałów zamieszczonych w pracach zbiorowych oraz 22 artykułów naukowych zamieszczonych w czasopismach polskich i zagranicznych.

Monografia naukowa, redagowane przez dr Barbarę Skoczyńską-Prokopowicz wspólnie z doc. Ivanną Luchakivską, pt. *Prawo ukraińskie. Teksty-źródła-tłumaczenia. Podręcznik naukowo-dydaktyczny dla studentów prawa, administracji i nauk społecznych* (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015, drugie wydanie: 2017) zawiera wybór tekstów źródłowych z zakresu teorii państwa i systemu prawa obowiązującego na Ukrainie, a przede wszystkim prawa konstytucyjnego, cywilnego, karnego, administracyjnego, prawa pracy, prawa międzynarodowego oraz ekologicznego i rolnego. Zaletą podręcznika jest publikowanie tekstów w języku ukraińskim, a więc oryginalnym, oraz dodanie słowników w języku polskim i angielskim. O tym, że podręcznik służy studentom i ma znaczenie naukowe, świadczą jego cytowania (8, wskazanych w „google scholar”).

Osiągnięciem naukowym dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz jest współredagowanie dwutomowej pracy zbiorowej pt. *Myśl o wychowaniu: teorie i zastosowania edukacyjne*, red. Szmyd K., Garbarz A., Frączek Z., Skoczyńska-Prokopowicz B., Rzeszów 2013, i Rzeszów 2014.

Rozdziały w pracach zbiorowych, wydawane od roku 2012 do roku 2016, obejmują tematykę edukacji języków obcych, problemy społeczeństwa obywatelskiego i zawodu pracownika socjalnego oraz migracji. Artykuły zamieszczone w czasopismach naukowych, wydawane w latach 2005-2018, rozszerzają zainteresowania Habilitantki o zagadnienia polityki społecznej, a przede wszystkim pracą socjalną. Godne podkreślenia jest to, że artykuły publikowane były w języku polskim, angielskim i ukraińskim w czasopismach polskich, ukraińskich, białoruskich i słowackich.

c. Uczestniczenie w konferencjach naukowych

Dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz uczestniczyła w dziewięciu konferencjach zagranicznych organizowanych przez ośrodki akademickie słowackie, ukraińskie, włoskie, Bułgarskie, hiszpańskie i portugalskie, głosząc referaty w języku angielskim. Brała też udział

czynny w jedenastu konferencjach międzynarodowych. Przynależała też do komitetów organizacyjnych czterech konferencji w tym jednej organizowanej przez Uniwersytet w Granadzie.

Zastanawia to, że wystąpiła intensyfikacja pracy naukowej Habilitantki w zasadzie po roku 2015, ale biorąc pod uwagę obciążenie dydaktyczne lektora, wykładowcy i starszego wykładowcy, jest to zrozumiałe.

3. Ocena osiągnięć dydaktycznych

Szczególnie istotnym osiągnięciem dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz jest zaangażowanie w pracę dydaktyczną związaną z nauczaniem języka niemieckiego na rzeszowskich uczelniach. O tym zaangażowaniu świadczy opublikowanie dwóch podręczników: *Język niemiecki dla studentów administracji, prawa i nauk społecznych* (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015) oraz *Język niemiecki dla studentów ekonomii (poziom A1-B1). Wokół polityki gospodarczej - prosto i łatwo* (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016). Oba podręczniki są opracowaniem tekstów niemieckich dla celów dydaktycznych zgodnych ze studiowanym przez studentów kierunkiem studiów. Każdy tekst zawiera wyjaśnienie podstawowych zwrotów specjalistycznych, ćwiczenia gramatyczne oraz miejsce na notatki. Są to więc dobrze opracowane materiały dydaktyczne, których zadaniem jest opanowanie przez studentów podstaw języka niemieckiego zgodnego z kierunkiem studiów.

Do zakresu osiągnięć dydaktycznych i zarazem naukowych należą staże w instytucjach zagranicznych.

1. Staż naukowo-dydaktyczny w Hochschule Bremen - uczestniczenie w programie Erasmus + w semestrze zimowym roku akademickiego 2014/2015 oraz prowadzenie badań naukowych i zbieranie materiału źródłowego z zakresu polityki społecznej prowadzonej w Bremen. Staż zaowocował opublikowaniem rozdziału w monografii: *Associations, Foundations and public benefit organizations in Poland Implementation of task within cooperation of public administration and citizens*. [w:] Hartwig J., Kroneberg D. W. (hrsg.) *Pra-xis Bürgerkommune: Bürgerbeteiligung – Bürgernähe – Bürgerengagement*. – Berlin: LIT, 2015, s. 233–250;

2. Staż naukowo-dydaktyczny w Universidad Zaragoza (30.03.2015–29.05.2015), w ramach Erasmus +, który zaowocował wieloletnią współpracą naukową z hiszpańskim środowiskiem naukowym;
3. Staż na Ukrainie (Katedra Socjologii Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu im. Ivana Franko) oraz współpraca z ośrodkami w Drohobyczu i Lwowie (02.06.2017 – 20.06.2017), który był zarówno kontynuacją własnych poszukiwań badawczych związanych z migracją zarobkową Ukraińców do Polski, ale też ponownym wydaniem opracowania: *Prawo ukraińskie. Teksty, źródła, tłumaczenia. Podręcznik naukowo-dydaktyczny dla studentów prawa, administracji i nauk społecznych* Rzeszów, wyd. I 2016, wyd. II 2018.
4. Staż naukowo-dydaktyczny w Katedrze Socjologii Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego w Mińsku w okresie 01.01.2018 – 1.06.2019 r., który zaowocował opublikowaniem artykułów naukowych na Białorusi:
 - *Spoleczne konsekwencje migracji zarobkowej młodzieży Podkarpacia*, Biuletyn Uniwersytetu Brzeskiego 2 (2018), s. 158-165.
 - *Migracja zarobkowa z Ukrainy do Polski: historia i stan obecny*, Journal of BSU. Socjologia 2 (2018), s. 151-161.
 - *Specyfika periodyzacji prawnej regulacji migracji (na przykładzie Polski)*, [w:] Technologie społeczne w globalizującym się świecie: teoria i praktyka, 21–22.11.2018, BSU. – Mińsk: RIVSH, 2018, s. 60–62.

4. Ocena osiągnięć organizacyjnych

Dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz podjęła prace organizacyjne związane z projektem *Let me grow* realizowanym w ramach projektu unijnego *Pokój i pełne wykorzystanie potencjału ludzkiego*, Rzeszów 2016;

Była w latach 2011-2012 koordynatorem prac związanych z opracowaniem wytycznych dostosowujących działalność Uniwersyteckiego Centrum Nauki Języków Obcych do wymogów znowelizowanej ustawy o szkolnictwie wyższym;

Od roku 2016 pełni funkcję zastępcy Dyrektora Centrum Języków Obcych UR (obecnie Studium Języków Obcych);

Od października 2016 roku jest członkiem Senackiej Komisji ds. Kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wnioski końcowe

Podsumowując, przyznaję, że mam problem z oceną dorobku dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym*, art. 219, od 1 stycznia 2021, stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: posiada w dorobku osiągnięcia naukowe „*stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny*” potwierdzony wydaną monografią, oraz „*wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej*”. Przedłożona do oceny praca habilitacyjna pt. *Společné skutki migracji zarobkowych. Na podstawie opinii mieszkańców Podkarpacia*, wydana w Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego, bez wątpienia przyczynia się do rozwoju socjologii migracji traktowanej jako subdyscyplina socjologii. Z drugiej jednak strony zastrzeżenia budzi część empiryczna, która przedstawia wyniki badań własnych prowadzonych przez Habilitantkę. O ile założenia metodologiczne badań własnych nie budzą specjalnych zastrzeżeń, to ich realizacja związana z przełożeniem na kwestionariusze ankiet i wywiadu (brak załączenia w aneksie) może być traktowane jako problematyczna. Nie chodzi tylko o nieprawidłowości związane z konstruowaniem tabel, ale też analizowaniem zmiennych niezależnych i zależnych. W sumie analizy danych ograniczają się do przywołania uzyskanych wyników i nie zawierają wyjaśnień związanych z przyjętymi i pięknie opracowanymi teoriami i koncepcjami teoretycznym. Nie została też dokonana weryfikacja hipotez, ale sformułowane zostały wnioski podsumowujące badania, które mogą być potraktowane jako diagnoza społeczna migracji zarobkowej. Ponadto w części metodologicznej, w rozdziale czwartym, bardzo dobrze opracowane zostały założenia teorii ugruntowanej, ale badania jakościowe bardzo lakonicznie do tej teorii się odnoszą. Przyznaję, że spodziewałam się analiz z uwzględnieniem „współczynnika humanistycznego” w rozumieniu Floriana Znanieckiego, co dałoby podstawy do prowadzenia badań jakościowych i formułowania wniosków z tych badań. Mam bowiem wrażenie, analizując pytania zawarte w kwestionariuszach ankiet, że materiał źródłowy jest znacznie szerszy od przedstawionych wyników, a jego uwzględnienie znacznie by pogłębiło analizy. Tak więc monografia, która jest podstawą dla oceny dorobku naukowego, ma wysoką wartość poznawczą, ale budzi wątpliwości metodologiczne. Jest to dylemat związany z oceną dorobku naukowego, gdyż od samodzielnego pracownika naukowego oczekuje się dobrej orientacji w przygotowaniu, prowadzeniu i opracowaniu badań naukowych.

Pozytywną ocenę dorobku naukowego wzmacniają publikacje w pracach zbiorowych i czasopismach naukowych. Przyznaję, że intensyfikacja tych publikacji nastąpiła od 2015 roku. Wartość zaś rozdziałów zamieszczonych w pracach zbiorowych i artykułów zamieszczonych w czasopismach naukowych, polega na ich umiędzynarodowieniu, czyli na tym, że opublikowane były w języku polskim, angielskim i niemieckim.

Drugi warunek starania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest sformułowany jako aktywność naukowa prowadzona w różnych uczelniach w tym zagranicznych. Otóż jest ten warunek spełniony poprzez uczestniczenie w konferencjach naukowych w różnych ośrodkach uniwersyteckich w Polsce i krajach europejskich, oraz branie udziału w czterech stażach zagranicznych: w Niemczech, Hiszpania, na Ukrainie i Białorusi, co zostało potwierdzone nawiązaniem współpracy poprzez realizowanie projektów badawczych i opublikowanie artykułów.

O aktywności dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz świadczy niezwykle zaangażowanie w dydaktykę oraz organizację nauczania w szkole wyższej. Godne podkreślenia jest przygotowanie przez Habilitantkę skryptów do nauki języka niemieckiego dostosowanych do kierunku studiów oraz zorganizowanie nowych kierunków: pracy socjalnej i resocjalizacji.

Ze względu na powyższe osiągnięcia, dorobek naukowy oraz szerokie doświadczenie dydaktyczne, zaangażowanie w staże i współpracę międzynarodową oraz aktywność organizacyjną dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz, stawiam wniosek o dopuszczenie do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Przyjmuję bowiem, że wymogi stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego, zostały spełnione.

Z poważaniem

Prof. UJK dr hab. Halina Mielicka-Pawłowska